

عنوان مقاله:

زبان و تحول فرهنگی شناختی بر اساس نظریه فرمالیسم در رویکرد شکل دهی جامعه شناسی (مطالعه موردی موتیف «بخشش بدون منت» در قرآن و دیوان متنبی)

محل انتشار:

مجله الجمعیه الایرانیه للغه العربیه و آدابها، دوره 15، شماره 52 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

جلال مرآمی - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه علامه طباطبایی

رجاء ابوعلی - استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه علامه طباطبایی

قاسم عزیزی مراد - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی دانشگاه علامه طباطبایی

خلاصه مقاله:

نقش زبان در رویکرد نظام مند فرمالیستی منحصر در ارتباط نیست؛ بلکه پای را فراتر از این گذاشته و به ایجاد فرهنگ و تولید شناخت منجر شده است. بنابراین این مقاله درصدد پاسخگویی به این سوال مهم است که: متن ادبی چه رابطه ای با شناخت و گفتمان فرهنگی می تواند داشته باشد؟ در این مقاله بر اساس رویکرد یادشده به بررسی موتیف «بخشش بدون منت» و تطبیق آن بر دو نمونه از کتاب قرآن و دیوان متنبی پرداخته ایم. روش مقاله، تحلیلی انتقادی است که بر اساس نظریه فرمالیسم در رویکرد شکل دهی جامعه شناسی به تبیین مسائل مطرح شده پرداخته است. هدف اصلی پژوهش این است که به بررسی و تبیین نقش متن ادبی در شکل دهی به فرهنگ و تاسیس گفتمان های شناختی متفاوت می پردازد. از این رو متن ادبی نه به عنوان آینه جامعه قبل از خود، بلکه به عنوان محرکی در جهت ایجاد فرهنگ و شناخت متفاوت است. و در پایان به این نتیجه رسیده ایم که شیوه کاربرد زبان در نمونه قرآنی به گونه ای است که منجر به ایجاد یک نوع گفتمان فرهنگی شناختی در حوزه دموکراسی گشته است، اما شیوه کاربرد زبان در نمونه دیوان متنبی به گونه ای است که لزوماً منجر به ایجاد یک جامعه طبقاتی و در نتیجه استثمار انسان به دست انسان شده است.

کلمات کلیدی:

فرمالیسم، تحول فرهنگی، زبان، جامعه شناسی، قرآن، متنبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1382166>

